

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

વિશેષ નાગરિક અરજી નં ૧૩૧૫૫/૨૦૧૩

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી રવિ આર. ત્રિપાઠી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી મોહિંદર પાલ

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે?	
૨	પત્રકારને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિશ્રીઓ ચુકાદાની યોગ્ય નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ પણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

પ	શું આને સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવાનો રહેશે?	
---	--	--

=====

અમરીશ રામેશચંદ્ર ત્રિવેદી અરજદાર (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૧ પ્રતિવાદી (ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

શ્રી બી જે ત્રિવેદી, અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે વકીલ

શ્રી જે ટી ત્રિવેદી, અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે વકીલ

સુશ્રી જિઝાસા બી. ત્રિવેદી, અરજદાર (ઓ) માટે વકીલ ૧

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી રવિ આર. ત્રિપાઠી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી મોહિંદર પાલ

તારીખ:૦૯/૦૫/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી રવિ આર. ત્રિપાઠી)

૧. અરજદાર આ અદાલત સમક્ષ વિનંતી કરે છે કે:

“પ(ક) ખર્ચ સાથે આ અરજીને મંજૂરી આપવી અને રિટના સ્વરૂપમાં ફરજિયાત અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ અથવા આદેશ જારી કરવો, પરિશિષ્ટ-એ ખાતેના સંદેશાવ્યવહારને રદ કરવો અને રદ કરવો અને પ્રતિવાદીઓને અરજદારને વ્યાજ સાથે તમામ પેન્શનરી અને અન્ય સહવર્તી લાભો, જેમાં અરજદારને ગ્રેયુઇટીની રકમ, વ્યાજ સાથે તાત્કાલિક મુક્ત કરવા સહિત, આપવા માટે નિર્દેશ આપીને પ્રતિવાદીઓને આદેશ આપવો.”

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૨. અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ ૨૪/૦૧/૨૦૧૩ તારીખના સંદેશાવ્યવહાર તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું, જેની એક નકલ પરિશિષ્ટ-A માં રજૂ કરવામાં આવી છે, જે નીચે મુજબ છે:

“.....ઉપર નોંધાયેલા વિષય પર તમારા ૩૦/૭/૨૦૧૦ તારીખના પત્ર અને ૨૭/૮/૨૦૧૨ તારીખના અનુગામી રીમાઈન્ડરના સંદર્ભમાં, મને માનનીય મુખ્ય ન્યાયાધીશ અને ન્યાયાધીશો દ્વારા નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે કે આ બાબતની વિચારણા કર્યા પછી, તેમના સ્વામીઓ નિવૃત્તિ લાભો આપવા માટેની તમારી વિનંતીને નકારી કાઢે છે.”

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૩. ત્યારબાદ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે અદાલતનું ધ્યાન કાનૂની વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર દ્વારા તારીખ ૫/૧૧/૨૦૦૯ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા જાહેરનામા તરફ દોર્યું, જેની એક નકલ પરિશિષ્ટ-B માં રજૂ કરવામાં આવી છે. તે નીચે પ્રમાણે વાંચે છે:

“ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ભલામણના આધારે, તેમની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપો વિભાગીય તપાસ નંબર ૧૬/૨૦૦૧ અને ૬/૨૦૦૨ માં સાબિત થયા હોવાનું માનવામાં આવે છે, ગુજરાત સરકાર આથી ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (શિસ્ત અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૭૧ના નિયમ ૬ અનુસાર તાત્કાલિક અસરથી ન્યાયિક સેવામાંથી શ્રી એ. આર. ત્રિવેદી, ન્યાયાધીશ, શ્રમ અદાલત (જુનિયર વિભાગ) ને ફરજિયાતપણે નિવૃત્ત કરે છે.

આદેશ દ્વારા અને ગુજરાતના રાજ્યપાલના નામે.”

૪. ત્યારબાદ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે અન્ય એક સંદેશાવ્યવહાર તરફ કોર્ટનું ધ્યાન આકર્ષિત કર્યું, જે 'અંતિમ નિર્ણય (૦૪/૦૮/૨૦૦૯)' શીર્ષક સાથે પરિશિષ્ટ-C માં રજૂ કરવામાં આવ્યો છે. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે ગુજરાત

સિવિલ સર્વિસ (શિસ્ત અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૭૧ના નિયમ ૬ની ઝીરોક્સ નકલ ઉપલબ્ધ કરાવી હતી.નિયમ ૬ પ્રકરણ-૩માં દર્શાવવામાં આવ્યો છે, જેનું શીર્ષક 'શિસ્ત' છે.નિયમ ૬ છે, 'દંડની પ્રકૃતિ'.નિયમ-૬માં એક ઉપશીર્ષક છે, 'નાના દંડ'. 'નાના દંડ' ના ઉપશીર્ષક હેઠળ દંડની આઠ વસ્તુઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.આઠમી આઈટમ પછી, આ અસર માટે એક સમજૂતી છે કે, 'નીચેના આ નિયમના અર્થમાં દંડ નહીં થાય.'.

૫. આ આઠ વસ્તુઓમાં આઈટમ નંબર ૬ એ 'ફરજિયાત નિવૃત્તિ' છે.આઈટમ નંબર ૭ એ છે 'સેવામાંથી દૂર કરવું જે સરકાર હેઠળ ભાવિ રોજગાર માટે ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવશે નહીં'.આઈટમ નંબર ૮ છે, 'સેવામાંથી બરતરફી જે સામાન્ય રીતે સરકાર હેઠળ ભાવિ રોજગાર માટે ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવશે'.વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરાયેલી નકલો રેકૉર્ડ પર લેવામાં આવે છે.

૬. અદાલતે અરજદારના વિદ્વાન વકીલને પૂછ્યું કે, "સેવામાંથી બરતરફ, જે સામાન્ય રીતે સરકાર હેઠળ ભાવિ રોજગાર માટે ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવશે" તે એક નાનો દંડ કેવી રીતે હોઈ શકે?વિદ્વાન વકીલે સમગ્ર પુસ્તકની ઝીરોક્સ કોપી ઉપલબ્ધ કરાવી હતી, જેનું પ્રથમ પાન 'ગુજરાત સરકાર, સામાન્ય વહીવટ વિભાગ', 'ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (આચાર) નિયમો, ૧૯૭૧' અને 'ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (શિસ્ત અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૭૧' છે.એવો પણ ઉલ્લેખ

કરવામાં આવ્યો છે કે તે 'પમી ઓગસ્ટ, ૧૯૯૯ સુધી સુધારેલ છે'.સંજોગવશાત, અદાલત પાસે સમાન નિયમો છે, જે 'માનનીય ન્યાયાધીશો પુસ્તકાલય, ગુજરાત હાઈકોર્ટ' ની ટપાલ ટિકિટ ધરાવતી ઝેરોક્સ નકલ પણ છે.જ્યારે પ્રકરણ-૩ના નિયમ ૬ની સરખામણી કરવામાં આવે છે, ત્યારે જાણવા મળે છે કે નિયમ ૬ ભાગ-૩માં આવે છે અને ભાગ-૩નું શીર્ષક 'શિસ્ત' છે.તેમાં 'નાના દંડ' નું ઉપશીર્ષક છે, જેમાં માત્ર ત્રણ વસ્તુઓ છે.તે પછી 'મેજર પેનલ્ટીઝ' નું બીજું ઉપશીર્ષક છે.જે કારણોસર આ અદાલત આ પેટા શીર્ષક 'મુખ્ય દંડ' બહાર પાડી શકતી નથી તે અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા નિયમોની નકલમાં ખૂટે છે.કોર્ટની નકલમાં, આઈટમ નંબર ૬ 'ફરજિયાત નિવૃત્તિ', આઈટમ નંબર ૭ 'સેવામાંથી દૂર કરવું' અને આઈટમ નંબર ૮ 'સેવામાંથી બરતરફ' 'મુખ્ય દંડ' ની ટાઈલ હેઠળ સૂચિબદ્ધ છે.

૭. અરજદાર વતી જાણીતા વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ નીચેના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો:

(૧) એ. આઈ. આર. ૧૯૫૪ એસ. સી. ૩૬૯ માં અહેવાલિત શ્યામલ વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યની બાબતમાં;

(૨) ૨૦૧૨ના એસ. એલ. પી. (સી) નંબર્સ <આઈ. ડી. ૨> માંથી ઉદ્ભવતા ૨૦૧૪ના સિવિલ અપીલ નંબર્સ <આઈ. ડી. ૧> માં ઈશ્વર ચંદ્ર જયસ્વાલ વિરુદ્ધ ભારત સંઘના કેસમાં ચુકાદો.

(૩) અલ્હાબાદ બેંક ઓફિસર્સ એસોસિએશન વિરુદ્ધ અલ્હાબાદ બેંકની બાબતમાં નિર્ણય (૧૯૯૬) ૪ એસસીસી ૫૦૪ માં નોંધવામાં આવ્યો હતો.

(૪) કાયદાકીય પ્રતિનિધિઓ અને અન્યો વિરુદ્ધ લેફ્ટનન્ટ ગવર્નર (એન. સી. ટી. દિલ્હી) અને અન્યો દ્વારા રાજેન્દ્ર સિંહ વર્મા (મૃત) ની બાબતમાં નિર્ણય (૨૦૧૧) ૧૦ એસ. સી. સી. ૧ માં નોંધવામાં આવ્યો હતો.

૭.૧ ઉપરોક્ત નિર્ણયોની કાળજીપૂર્વક વિચારણા કરવા પર, આ અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે તે વર્તમાન કેસની હકીકતો પર લાગુ થતો નથી.

૮. અદાલત એ હકીકતથી વાકેફ છે કે 'ફરજિયાત નિવૃત્તિ' તે દંડ વિના પણ હોઈ શકે છે, જેનો ઉદ્દેશ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અલ્હાબાદ બેંક ઓફિસર્સ એસોસિએશન (ઉપરોક્ત) ના તેના નિર્ણયમાં કર્યો છે, જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“પ. સરકારી કર્મચારીને ફરજિયાતપણે નિવૃત્ત કરવાની સત્તા એ બંધારણની કલમ ૩૧૦માં સમાવિષ્ટ આનંદના સિદ્ધાંતના એક પાસું છે.ફરજિયાત નિવૃત્તિનો ઉદ્દેશ સેવામાં કાર્યક્ષમતા અને પહેલ જાળવવા માટે મૃત લાકડાને બહાર કાઢવાનો છે અને વહીવટમાં શુદ્ધતા જાળવવા માટે જેમની પ્રામાણિકતા શંકાસ્પદ છે તેમની સેવાઓ પણ પૂરી પાડવાનો છે.સામાન્ય રીતે કહીએ તો, સેવા નિયમો સરકારી કર્મચારીની ચોક્કસ સંખ્યામાં સેવા પૂર્ણ કરવા અથવા નિર્ધારિત વય પ્રાપ્ત કરવા પર ફરજિયાત નિવૃત્તિની જોગવાઈ કરે છે.તે તબક્કે તેમની સેવાની સમીક્ષા કરવામાં આવે છે અને નિર્ણય લેવામાં આવે છે કે તેમણે ફરજિયાતપણે નિવૃત્ત થવું જોઈએ કે સેવામાં આગળ રહેવું જોઈએ.સરકારી કર્મચારી પાસેથી સમજૂતીની જરૂર હોય તેવો કોઈ આરોપ અથવા આરોપ નથી.જ્યારે ગેરવર્તણૂક અને બિનકાર્યક્ષમતા એ પરિબળો છે જે ખાતામાં દાખલ થાય છે જ્યાં આદેશ બરતરફી અથવા દૂર કરવા અથવા નિવૃત્તિનો હોય છે, ત્યાં આ તફાવત છે કે જ્યારે નિવૃત્તિના કિસ્સામાં તેઓ માત્ર પૃષ્ઠભૂમિ અને તપાસ રજૂ કરે છે, જો યોજાય છે—અને તપાસ હાથ ધરવાની કોઈ ફરજ નથી—તે માત્ર અધિકારીઓના સંતોષ માટે છે જેમણે કાર્યવાહી કરવી પડે છે, બરતરફી અથવા દૂર કરવાના કિસ્સામાં તેમને તે જ આધારથી દૂર કરવામાં આવે છે જેના આધારે આદેશ કરવામાં આવે છે.એક સરકારી

કર્મચારી જે ફરજિયાતપણે નિવૃત્ત થાય છે તે સેવા દરમિયાન મેળવેલા લાભનો કોઈ ભાગ ગુમાવતો નથી.આમ, ફરજિયાત નિવૃત્તિ બરતરફી અને દૂર કરવા બંનેથી અલગ છે કારણ કે તેમાં કોઈ દંડાત્મક પરિણામો સામેલ નથી.તેથી ફરજિયાત નિવૃત્તિને પ્રથમ દૃષ્ટિએ અને પોતે સજા ગણવામાં આવતી નથી અને તે કલમ ૩૧૧ ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરતી નથી.

૯. વર્તમાન કિસ્સામાં, 'ફરજિયાત નિવૃત્તિ' નો આદેશ 'દંડ' દ્વારા આપવામાં આવે છે.આમ થવાથી, કુદરતી પરિણામો આવે છે અને અરજદાર નિવૃત્તિની બાકી રકમથી વંચિત રહે છે.ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં કોર્ટેને લાગે છે કે અરજીમાં કોઈ તથ્ય અને ગુણદોષ નથી.એ જ નકારી કાઢવામાં આવે છે.

(રવિ આર. ત્રિપાઠી, ન્યાયમૂર્તિ)

(મોહિન્દર પાલ, ન્યાયમૂર્તિ)

વિષય :

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા

ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.